

עבודת קיץ בעברית - תשפ"ה - תשפ"ו (לכיתה י"א) (לימור) העולים לכיתה י"א

הנחיות לדף העבודה:

1. לפניכם דף עבודה בנושא רכיבי הטיעון בטקסט, מאפייני הפועל ושם המספר.
2. עליכם לענות על כל השאלות.
3. היעזרו בהסברים המצורפים. ניתן להיעזר גם במחברת או במצגות בטימס.

שימו לב:

- יש להגיש את העבודה בכתב יד קריא וברור בצורה מסודרת בשבוע הראשון של שנת הלימודים תשפ"ו (את השאלות בנושא הפועל – ניתן להדפיס ולענות בכתב יד).
- העבודה תיבדק על ידי המורות וינתן ציון שיהווה חלק מהציון הכולל של מחצית א'.
- כמו כן העבודה מהווה הכנה לבוחן בנושא שייערך בשבועיים הראשונים של השנה.

הסבר על רכיבי הטיעון בטקסט:

1. **נושא / רעיון מרכזי** – העניין (אדם, תופעה, מחלוקת) שרוב הטקסט עוסק בו.
למשל: השפעת הרשתות חברתיות
2. **טענה מרכזית – הדעה / העמדה של הכותב** – אמירה שאפשר להתווכח על נכונותה.
למשל: הרשתות החברתיות יוצרות ריחוק וניכור בין האנשים.
3. **הדעה הרווחת / הטענה הרווחת / הדעה המקובלת** – [רווח – נפוץ, מצוי, שכיח]
 - בדרך כלל מוצגת בלשון רבים – זה מה שרוב הציבור חושב / מאמין / יודע
 - חשוב להבחין בין הטענה המרכזית לבין הדעה הרווחת.
 - הדעה המקובלת היא לא בהכרח נכונה, ובדרך כלל הכותב אינו מסכים איתה והוא מציג אותה כדי להסתייג ממנה או להפריך אותה.

למשל: כולם חושבים שרשתות חברתיות מקרבות בין אנשים..

רמזים – בדרך כלל בהמשך תבוא הפרכה או הסתייגות מהדעה הרווחת באמצעות שימוש במילות ניגוד/ויתור כגון אבל, למרות זאת ועוד ... או באמצעות שימוש במילות ספק או פקפוק כגון לכאורה.

טענת נגד, הפרכה, הסתייגות

טענה היא תמיד אמירה שאפשר להתווכח עליה ולכן יש לה שני צדדים (לפחות). לעיתים יביא הכותב טענות המנוגדות לעמדתו כדי להפריך אותן (לסתור אותן, להסביר מדוע הן שגויות) או להסתייג מהן (להתנגד להן באופן חלקי). בדרך זו הכותב מחזק את העמדה שלו.

מציאת רכיבי הטיעון בטקסטונים

א. קראו את הקטע מהמאמר: "הטכניון טועה כשהוא עובר ללמד באנגלית" מאת רוביק רוזנטל. [10 נק']

הכוונה לאמץ את האנגלית כשפת ההוראה בלימודי התואר שני במנהל עסקים בטכניון מקוממת. מוסדות הטכניון חייבים להסיר אותה מסדר היום של המוסד. החלטה זו היא כל מה שהעולם האקדמי אינו יכול להרשות: התנערות של האקדמיה ממעמדה כמובילת תרבות וכמעצבת דמות ההשכלה הישראלית. הטענה שבעידן הגלובליזציה השפה השלטת היא האנגלית אינה תקפה. הגלובליזציה הייתה כאן תמיד, גם אם פעם קראו לה אירופיזציה או גרמניזציה, ואין לה קשר לשפת ההוראה. ההשכלה הכללית הייתה ותהיה תמיד מלאה בתכנים מתרבויות שונות וגם אוניברסליות, ובהשפעה של שפות שונות. סטודנט ישראלי צריך להכיר על פי המקצועות השונים מאגר עצום של מונחים בשפות מגוונות, וגם לדעת לקרוא ולכתוב בשפות שונות. אבל כבר במלחמת השפות שהתחוללה בתחילת המאה ה-20 בטכניון הבינו כי שפת ההוראה צריכה להיות עברית ולא גרמנית. הרצף הלשוני, המשפט השלם, השיח כולו, חייב להיות עברי, ובו ורק בו משתבצת השפה האחרת. ויותר מזה: רק הוראה בעברית היא הכנה להמשך המורשת ההשכלתית בישראל, וגם ליישום ולהעברת המידע לשכבות רחבות יותר.

- i. כתבו במשפט תמציתי את טענתו של הכותב, המופיעה בפסקה הראשונה. [3 נק']
- ii. בקטע מרומזת טענת נגד – כתבו אותה כמשפט טענה ברור. [4 נק']
- iii. כיצד מפריך הכותב את טענת הנגד? [3 נק']

ב. לפניכם קטע מתוך מאמר בשם "קריאת תיגר על מתנגדי החלב" מאת ד"ר חיים סדובסקי. קראו אותו וענו על השאלות שאחריו. [10 נק']

החלב הוא מזון מושלם, ומי שמונע בטענות שווא חלב, יוגורטים וגבינות מילדים וממבוגרים, גורם להם עוול גדול. זו לא חוכמה לצעוק שהחלב גורם לאלרגיות, לליחה, לסרטן, לאוסטיאופורוזיס, לסוכרת... החלב מזיק, מציגים מתנגדי החלב את טיעוניהם מבלי להסבירם, כאילו שהם שליחי אלוהים עלי אדמות. ואם כבר, יש כאלה שמסתמכים על כתבי הקודש כדי להצדיק את טיעוניהם. לטענתם, האל ברא את האדם באופן מושלם, לכן נתן לו הוראות תזונה שאין בהן חלב, משום שהוא כביכול לא רצה שנשתה חלב ונאכל ממוצרי החלב. לשם כך הם אף מצטטים מספר בראשית פסוקים שלא נזכרת בהם המילה "חלב" בלי להתייחס לפסוקים שנשמטו משום מה מזיכרונם, שהרי עשרות פעמים מופיעה המילה חלב בספר התנ"ך. כעשרים פעמים מופיע רק המונח: "ארץ זבת חלב ודבש", ולא רק חלב מוזכר אלא גם מוצרי חלב כגון חמאה וגבינה.

הכותב מציג את טענתו וגם את טענת הנגד.

- i. מהי הטענה המרכזית של הכותב? [4 נק']
- ii. מהי טענת הנגד? [3 נק']
- iii. מה תפקיד החלקים המודגשים בקטע (מבחינת רכיבי הטיעון)? [3 נק']

ג. הקטע **הפתרון למגפת הקורונה** שכתב יובל נח הררי עוסק בדרכי התמודדות עם מגפת הקורונה. קראו את הקטע, וענו על השאלות שאחריו. [12 נק']

הגלובליזציה אשמה בהתפשטות מגפת הקורונה, טענה זו נשמעת באופן תדיר על ידי אנשים רבים. רבים מהם מאמינים שהדרך היחידה למנוע הידבקות ביהיקף נרחב היא שכל מדינה תסגור את גבולותיה ולא תאפשר לאנשים ממדינות אחרות להיכנס אליה. לדעתם, כל אחד צריך להסתגר במדינה שלו, וכמו כן צריך להגביל נסיעות ולצמצם את המסחר בין מדינות. אולם המציאות מלמדת שאף על פי שסגר יכול להאט התפשטות של מגפות, סגר ממושך עלול להיות מסוכן. סגר ממושך של מדינה והסתגרות בבתים יביאו למשבר כלכלי וגם לא ימנעו הידבקות במחלות. התרופה האמיתית למגפה אינה הסתגרות בתוך המדינה אלא שיתוף פעולה בין מדינות.

1. מהי הטענה הרווחת שמוצגת בקטע בקשר ל**פתרון** למגפת הקורונה? [3 נק']
2. ציינו מספר מילים ו/או צירופי מילים שמצביעים על הטענה הרווחת. [3 נק']
3. **א.** ציינו האם הכותב מסכים עם הטענה הרווחת או מתנגד לה. [1 נק']
ב. כיצד הכותב מציע להתמודד עם מגפת הקורונה? [3 נק']
4. איזו מילת קישור מציינת את המעבר מהטענה הרווחת לטענת הכותב? [2 נק']

מערכת הפועל - גזרת השלמים (בסוף הקובץ - שמות הבניינים והגופים)

א. השלימו את הטבלה. [20 נק']

הפועל	השורש	הבניין	הזמן	הגוף
המפעלים יסגרו בגלל מחסור בעובדים.				
מדוע הזדקקת לעזרה?				
הקפה כלול במחיר הכרטיס להצגה.				
הצמדו לימין הדרך.				
השירים ידפסו על בריסטול גדול.				
המפקדים הבטיחו: נצטיד בכלים חדשים.				
בית ספרנו ממקם בצפון העיר.				
הסתגלתי למצב החדש במהירות.				
החנוכייה תדלק בחג החנוכה.				
היהלומים לטשו על ידי מומחה.				

ב. השלימו את הטבלה. השלימו את הטבלה. ציינו שורש ובניין, וכתבו שם פועל ושם פעולה מאותו השורש ומאותו הבניין של הפועל המודגש. [20 נק']

הפועל	השורש	הבניין	שם הפועל	שם פעולה
התסריטאים שִׁלְפוּ רעיונות.				
הציונים מְשַׁקְפִים את הישגיהם.				
דמותו הִשְׁתַּקְּפָה בחלון.				
אנחנו מְשַׁקְפִים על הנוף.				
אל תִּשְׁתַּמְטוּ!				
השדרנים יִקְלִיטוּ את התכנית.				
הִשְׁאֲרוּ בבית.				
לאחרונה דרכינו הִצְטַלְבוּ.				
אל תִּרְגְּלוּ אחר ילדיכם הבוגרים.				
התלמידים נִרְתְּמוּ למשימה.				

ג. צרו את הפעלים לפי ההנחיות הכתובות: [8 נק']

שורש	בניין	זמן	גוף	המילה
כנ"ס	נפעל	עבר	מדברים	
שמ"ר	פעל-קל	ציווי	נוכח	
רג"ש	הפעיל	עתיד	נוכחת	
ספ"ר	פיעל (פִּעַל)	הווה	נסתר	
זמ"נ	התפעל	עבר	נסתרים	
פנ"מ	הופעל (הִפְעַל)	הווה	נוכחים	
פצ"ל	פועל (פִּעַל)	הווה	נסתרים	
מכ"ר	פעל-קל	עתיד	מדבר/ת	

כתבו את הצורה הנכונה של שם המספר במילים או הקיפו את הצורה הנכונה של שם המספר.

1. המחקר נערך בקרב **שמונים ושלושה אלף / שמונים ושלוש אלף** נערות מרחבי העולם.
2. המחקר נערך במשך **35** _____ דקות.
3. אל המחקר הגיעו **4** _____ פעמים בשבוע ילדים בני **שנים עשר / שנים עשרה**.
4. המחקר החדש בנושא התרופות פורסם ב- **10** _____ באוגוסט בשנת **אלפיים עשרים ושניים / אלפיים עשרים ושתיים**.
5. מדינת ישראל חגגה השנה את יום העצמאות ה- **שבעים ושש / שבעים ושישה**.
6. מספר הטיולים של משרד החינוך עלה ב- **25** _____ אחוזים **ב- שלושת / שלוש** השנים האחרונות.
7. בסוף המאה ה- **15** _____ גילו את יבשת אמריקה.
8. המפגש יתקיים בחדר מספר **מאה ואחד / מאה ואחת** בבניין א' באוניברסיטת תל אביב.
9. הכינוס האחרון של חברי הפורום התקיים לפני **5** _____ שבועות.
10. בשנת תשפ"א נערכו בישראל **99,482** _____ מסיבות.
11. בכינוס ה- **12** _____ של הפורום לתזונה בתיקיימה דנו בשאלה: "איך אפשר להאכיל **9** _____ מיליארד אנשים?"
12. משנת 1980 עד ימינו גדלה פי **2** _____ צריכת הבשר השנתית במדינות המתפתחות.
13. ב- **5** _____ הערים הגדולות הופעלה ב- **9** _____ גני ילדים תכנית לשיפור התזונה.
14. קניתי ספר ב- **עשרה / עשר** **שקל / שקלים**.

טבלת הגופים:

גוף 3	גוף 2	גוף 1	
נסתר	נוכח	מדבר	יחיד
נסתרת	נוכחת	מדברת	יחידה
נסתרים	נוכחים	מדברים	רבים
נסתרות	נוכחות	מדברות	רבות

שמות הבניינים:

פֶּעַל-קַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעַל (הופעל),

פָּעַל (פיעל), פֻּעַל (פועל), הִתְפַּעַל (התפעל)

מאחלות לכולכם חופשה
מהנה, רגועה ומשמעותית!

צוות המורות
לעברית

